

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ»

ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЗАГАЛЬНОЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»
Тамара ГУБАНОВА
«26» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«РИМСЬКЕ ПРАВО»
для здобувачів освіти

галузь знань
спеціальність
освітньо-професійний ступень

08 Право
081 Право
фаховий молодший бакалавр

освітньо-професійна програма
вид дисципліни

Право
Обов'язкова (ОК 35)

Форма навчання	Денна
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	шостий
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Викладач: Гавловський Андрій Валерійович

Затверджено: На 2023/2024 н.р. Протокол Педагогічної ради №8 від 24.08.2023 р.
Пролонговано: На 202 /202 н.р. Протокол Педагогічної ради № від . .202 р.

КИЇВ – 2023

Розробники:

доктор юридичних наук, професор
Безклубий Ігор Анатолійович,
Гавловський Андрій Валерійович

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова циклової комісії загальноюридичних
дисциплін

 (Андрій Гавловський)

Протокол № 8 від «26» серпня 2023 р.

Схвалено науково - методичною комісією ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»

Протокол № 8 від «26» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії (Тетяна Мулянова)

(підпис)

ВСТУП

1. Мета дисципліни спрямована на вивчення античної правової культури Стародавнього Риму, її впливу на розвиток сучасної юриспруденції, в цілому, та цивілістики, зокрема, основних приватноправових конструкцій та інститутів.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. *Знати* історіографічні та теоретичні засади правового регулювання суспільних відносин в Римі; основні принципи, функції, юридичні характеристики правових інститутів римського приватного права; літературні та правові джерела, окремі поняття, терміни, визначення, дефініції, юридичні категорії римського права.

2. *Вміти* визначати поняття класичних цивілістичних інститутів; за допомогою правових методів *розв'язувати* цивілістичні казуси, оперувати приватно-правовими категоріями.

3. *Володіти* спеціальною цивілістичною термінологією, навичками застосування латинсько-мовних дефініцій.

3.Анотація навчальної дисципліни Форми викладання та методи навчання цієї дисципліни спрямовані на проведення правового аналізу системи римського приватного та публічного права. В межах навчальної дисципліни передбачено набуття студентами необхідних загально-теоретичних і спеціальних правових знань про правову культуру Стародавнього Риму та особливості рецепції римського права в системі сучасного європейського права. Курс навчальної дисципліни передбачає глибоке вивчення студентами інститутів римського приватного права, спеціальної юридичної літератури, основних правових понять, термінів та дефініцій.

4.Завдання дисципліни спрямовані на досягнення студентами таких компетентностей як: здатність у відповідності до методологічних засад застосовувати загальні та спеціальні знання з теорії приватного права; здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми цивільно-правового регулювання суспільних відносин; здатність до проведення класифікації та тлумачення цивільно-правових норм.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1 - знати; 2 - вміти; 3 - комунікація; 4 - автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	<i>Знати</i> предмет, завдання та методологію курсу «Римське право», його місце в системі навчальних дисциплін.	<i>лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента.</i>	<i>Експрес опитування, дискурс.</i>	10%
1.2	<i>Знати</i> основні аспекти становлення та розвитку публічного та приватного права Риму, принципи, доктринальні засади, правові джерела, окремі поняття, терміни, визначення, дефініції, юридичні категорії та інститути римської держави та права.	<i>лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента.</i>	<i>Експрес опитування, презентація, виконання творчих аналітичних робіт.</i>	10%
2.1	<i>Вміти</i> критично оцінювати вплив	<i>семінарське</i>	<i>Експрес</i>	

	римського приватного права на розвиток сучасного європейського права, проводити порівняльний аналіз інститутів цивільного права Риму та інститутів цивільного права України, розрізняти методи правового регулювання та методи викладання римського права; аналізувати окремі цивілістичні інститути.	заняття, дискусія, самостійна робота.	опитування, презентація, розв'язання казусів.	30 %
2.2	Вміти розв'язувати цивілістичні казуси. оперувати приватно-правовими категоріями; надавати правову характеристику класичним договірним конструкціям; застосовувати латинсько-мовні терміни та дефініції...	семінарське заняття, аналітична доповідь, вирішення конкретних задач і ситуацій.	розв'язання казусів, виконання творчих аналітичних робіт.	30 %
3.1	Брати участь в обговореннях дискусійних питань з навчальної дисципліни і обґрунтовувати свої висновки та рішення з окремих практичних ситуацій.	семінарське заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, презентація.	Експрес опитування, дискурс, розв'язання казусів, презентація.	20%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1
Програмні результати навчання (Освітня програма «Право». Спеціальність 081 «Право»). ОПС «фаховий молодший бакалавр».					
ПРН 1 Усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.	+	+	+	+	
ПРН 2 Демонструвати повагу до моральних, культурних, наукових цінностей і примножувати досягнення суспільства..			+	+	+
ПРН 3 Здійснювати вчинки відповідально та свідомо на основі етичних міркувань	+	+		+	+
ПРН 4 Демонструвати навички письмової та усної професійної комунікації державною мовою, правильно вживати правничу термінологію	+	+		+	+
ПРН 5 Мати навички спілкування іноземною мовою.	+	+	+	+	+

ПРН 9 Демонструвати знання і розуміння основ теорії права, ролі правничої професії у громадянському суспільстві.		+	+	+	+
ПРН 10 Співставляти та використовувати знання історії держави і права для аналізу сучасних подій.	+	+	+	+	+
ПРН 12 Дотримуватися принципів та норм міжнародного права у професійній діяльності.		+	+	+	+

7.1 Форми оцінювання студентів

- семестрові форми оцінювання:

1. реферат – від 3 до 5 балів;
2. доповнення доповіді – від 2 до 3 балів;
3. експрес опитування – від 2 до 4 балів;
4. розв'язання задачі – від 3 до 5 балів;
5. розв'язання казусу – від 3 до 5 балів;
6. доповідь – від 6 до 8 балів;
7. тестування – від 2 до 5 балів
8. презентація – від 3 до 5 балів.

Мінімальний бал, який має бути отриманий студентом за відповідними формами оцінювання складає 44 бали. Максимальний бал, який може бути отриманий студентом за семестр складає 60 балів. Передбачені форми семестрового оцінювання сумарно не можуть перевищувати 60 балів.

- підсумкове оцінювання: письмовий залік

	ЗМ1/Частина 1	ЗМ2/Частина 2	залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	22	22	16	60
Максимум	30	30	40	100

Максимальна підсумкова оцінка за цю дисципліну може становити 100 балів. Студент може отримати на заліку максимально 40 балів, до яких додаються бали отримані студентом під час семінарських занять. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за залікову роботу не може бути меншою 16 балів. У випадку коли студент на заліку набрав менше 16 балів, останні не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час семестру), у відомості в колонці «бали за залік» ставиться «0», а в колонку «результуюча оцінка» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру.

7.2 Організація оцінювання:

Види поточного контролю обираються викладачем, який веде семінарські заняття, за погодженням з лектором та у відповідності з даною програмою. Видами поточного контролю

можуть бути: експрес опитування, колоквиум, доповідь, наукова робота, тестування (з набору суджень вибрати вірні), розв'язання казусу, есе, контрольні роботи, проміжний контроль (підсумкова контрольна робота) тощо.

При поточному контролі під час семінарських занять оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований студентом у відповіді, активність при обговоренні питань семінарського заняття, систематичність роботи на заняттях, результати виконання домашніх завдань.

Викладач, який проводить семінарські заняття, виставляє у визначений термін кількість набраних з поточного контролю балів і заносить їх у відповідні документи обліку успішності студентів. У випадку відсутності студента на семінарському занятті з поважних причин, він може відпрацювати пропущене заняття в позааудиторний час (час консультацій викладача), шляхом усного опитування, тестування, підготовки наукової доповіді. За результатами відпрацювання пропущеного заняття з поважних причин викладачем нараховуються бали. За невідпрацьовані заняття бали не нараховуються.

Дисципліна викладається протягом одного семестру. За 5 днів до початку залікової сесії викладач, який веде семінарські заняття, припиняє приймати відпрацювання. Для студентів, які упродовж семестру не досягли мінімального рубіжного рівня оцінки (60% від максимально можливої кількості балів), проводиться заключна контрольна робота, максимальна оцінка за яку не може перевищувати 40% підсумкової оцінки (до 40 балів за 100 – бальною шкалою).

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій, семінарських занять та самостійної роботи

№ теми	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	самостійна робота студента
змістовий модуль I				
ПРАВОВА КУЛЬТУРА РИМУ ТА СИСТЕМА ПРИВАТНОГО ПРАВА				
1	Правова культура Риму	2	1	2
2	Поняття приватного права	1	1	2
3	Джерела римського права	1	1	2
4	Судова система в Римі	2	2	2
5	Вчення про позов	2	2	2
6	Особи	2	2	2
7	Сімейні правовідносини в Римі	2	2	2
8	Спадкове право	2	1	2
Всього за змістовим модулем I:		14	12	16
змістовий модуль II				
РЕЧОВЕ ПРАВО ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
9	Речове право та його види	2	1	2
10	Володіння та його види	2	1	2
11	Право власності	2	2	4
12	Права на чужі речі	2	2	2
13	Вчення про зобов'язання	2	2	2
14	Загальне вчення про договір	2	2	2
15	Окремі види договорів	2	2	2
16	Позадовісні зобов'язання	2	2	2
Всього за змістовим модулем II:		16	14	18
Всього годин 90, з них:		30	26	34

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – **30 год.**

Семінари – **26 год.**

Самостійна робота - **34 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Підопригора О. А., Харитонов Є. О. Римське право. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 528 с.
2. Римське право крізь призму традиції і судової практики: монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2022. 512 с.
3. Римське приватне право. Практикум: навч. посіб. (І. А. Безклубий, О. О. Білик-Рмашенко, Р. А. Майданик, В. Є. Макода, К. В. Москаленко, І. О. Ромащенко, Є. О. Рябоконе, Г. Г. Харченко) / за ред. Р. А. Майданика та Є. О. Рябоконе. Київ : Алерта, 2021. 220 с.
4. Основи римського приватного права : навчально-методичний посібник / за ред. Є. О. Харитонова. – Одеса : Фенікс, 2019. URL : https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2FMB_Pravo/NMP-Osnovy-rimskogo-pravaKharitonov.pdf
5. Римське право (в схемах) : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закладів] / кол. авт. ; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, доц. М. Г. Поліщук. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2018. – 108 с. URL : https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2FMB_Pravo/Rimskoye-pravo-2018.pdf

Додаткові:

1. Безклубий І. Еволюція цивілістики: догма та метафізика // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. Вип. № 1(120), Київ, 2022. – с. 9-15.
2. Безклубий І. Зобов'язання з деліктів у Стародавньому Римі // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. Вип. № 76, Київ, 2007. – с. 115-117.
3. Безклубий І., Кошиль Ю. Causa правочину в римському праві // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. Вип. № 75, Київ, 2007. – с. 10-15.
4. Безклубий І.А., Романченко А.А. Інститут евікції в Стародавньому Римі та цивільному праві України // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2008. – № 5. – с. 44-55.
5. Безклубий І. Шляхом рецепції римського права // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 7-13.
6. Бойко І. Особливості впливу римського приватного права на розвиток цивільного законодавства в Україні // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 28-36.
7. Дронніков В.К. Римське приватне право.- К., 1962.
8. Єфіменко Л. Рецепція римського права як чинник українського нотаріату// Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 120-145.
9. Кодинець А. Безтілесні речі у римському та сучасному приватному праві // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 48-59.
10. Лукіша К. Зобов'язання в римському приватному праві: окремі аспекти // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 76-86.
11. Майданик Р. Концепція безтілесних речей: римське право і сучасність // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 37-47.

12. Майданик Н. Натуральні зобов'язання в приватному праві Стародавнього Риму // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 87-93.
13. Михальнюк О. Договірне регулювання майнових відносин подружжя у римському приватному праві // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 94-100.
14. Підпригора О.А. Римське приватне право: Підручник для студентів юрид. спец. вищих навч. закладів. Вид. 3 –є, перероб. та доп. – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2001.
15. Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 204.
16. Римське право в Університеті Святого Володимира : у 2 кн. / за ред. І.С. Гриценка ; уклад. : І.С. Гриценка, В.А. Короткий, – К. : Либідь. – 2010.
17. Рябоконт Є. О. Спадкове правовідношення в цивільному праві. Монографія / Є. О. Рябоконт. – К. : Віпол, 2002. – 266 с.
18. Харитонов Є., Харитонова О. Феномен рецепції римського права і суміжні правові явища // Про українське право. Рецепція римського права / За ред. проф. І. Безклубого. – К., 2015. – Число ІХ. – с. 14-35.
19. Delia Guasco Popoli Italici : I'talia prima di Roma. Firenze, Italy : Giunti, 2007.
20. Agnieszka Kasprzak, Jerzy Krzynowek Prawo rzymskie. – Wydawnictwo C. H. Beck. – Warszawa, 2002.
21. The Digest or Pandects of Justinian. Translated by S. P. Scott. URL: https://droitromain.univ-grenoble-alpes.fr/Anglica/digest_Scott.htm
22. The Digest of Iustinian – Translated by Charles Henry Monro – Cambridge At the University Press. 1904. URL: <https://archive.org/details/digestofjustinia01monruoft/page/n8/mode/1up>